

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 11.4.2007
COM(2007) 160 galīgā redakcija

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI UN EIROPAS PARLAMENTAM
MELNĀS JŪRAS REĢIONA SINERĢIJA – JAUNA REĢIONĀLĀS SADARBĪBAS
INICIATĪVA

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI UN EIROPAS PARLAMENTAM

MELNĀS JŪRAS REĢIONA SINERĢIJA – JAUNA REĢIONĀLĀS SADARBĪBAS INICIATĪVA

1. IEVADS – NEPIECIEŠAMĪBA PĒC REĢIONĀLAS POLITIKAS

Eiropas Savienībai 2007. gada 1. janvārī pievienojās divas Melnās jūras piekrastes valstis – Bulgārija un Rumānija. Vairāk kā jebkad agrāk ES patiešām rūp ap Melno jūru izvietoto kaimiņvalstu labklājība, stabilitāte un drošība.

Melnās jūras reģions¹ ir īpatnējs ģeogrāfisks apgabals, kas ir bagāts ar dabas resursiem un stratēģiski novietots Eiropas, Vidusāzijas un Tuvo Austrumu krustpunktā. Sakarā ar lielu iedzīvotāju skaitu reģions piedāvā daudzas iespējas un izaicinājumus saviem pilsoņiem. Reģions ir tirgus, kas paplašinās, ar lielu attīstības potenciālu un svarīgs enerģijas un transporta plūsmu centrs. Tomēr tas ir arī reģions ar neatrisinātiem, „iesaldētiem” konfliktiem, ar daudzām vides problēmām un nepietiekamu robežkontroli, un tādējādi tiek veicināta nelegāla migrācija un organizētā noziedzība. Neraugoties uz nozīmīgu pozitīvu attīstību pēdējos gados, joprojām saglabājas atšķirības ekonomisko reformu tempā un pārvaldības kvalitātē starp dažādajām reģiona valstīm. Dinamiska reģionāla atbilde uz jautājumiem var ļoti atbalstīt attiecīgo valstu pilsoņus, kā arī veicināt vispārējo labklājību, stabilitāti un drošību Eiropā.

Eiropas Savienība jau ir īstenojusi būtiskus pasākumus, lai veicinātu demokrātijas un ekonomikas reformas, plānotu stabilitāti un atbalstītu attīstību Melnās jūras apgabalā ar plašām sadarbības programmām. Šajā kontekstā ir svarīgas trīs ES politikas: pirmspievienošanās process Turcijas gadījumā, Eiropas kaimiņattiecību politika (ar pieciem EKP austrumu partneriem, kas arī piedalās Melnās jūras reģiona sadarbībā) un stratēģiskas partnerattiecības ar Krievijas Federāciju. Turklāt EK ir veicinājusi visas reģionālas nozīmes nozares iniciatīvas (sk. I pielikumu).

Melnās jūras apgabalā ir nozīmīgas iespējas un problēmas, kam nepieciešama koordinēta rīcība reģionālajā līmenī. Tās aptver galvenās nozares, piemēram, enerģētiku, transportu, vidi, pārvietošanos un drošību. Pastiprināta reģionāla sadarbība nav paredzēta, lai tieši risinātu ieilgušus konfliktus reģionā, bet tā varētu radīt lielāku savstarpēju uzticēšanos un laika gaitā varētu palīdzēt likvidēt dažus šķēršļus. Ņemot vērā kultūru mijiedarbību Melnās jūras apgabalā, reģionālās sadarbības attīstīšanai varētu būt labvēlīga ietekme arī aiz paša reģiona robežām.

Tādēļ ir pienācis brīdis, lai Eiropas Savienība vairāk iesaistītos sadarbības prioritāšu un mehānismu turpmākā noteikšanā reģionālajā līmenī. Šajā paziņojumā Komisija izvirza Melnās jūras reģiona sinerģiju kā ES jaunu reģionālās sadarbības iniciatīvu.

¹ Melnās jūras reģionā (sk. karti II pielikumā) ietilpst Grieķija, Bulgārija, Rumānija un Moldova rietumos, Ukraina un Krievija ziemeļos, Gruzija, Armēnija un Azerbaidžāna austrumos un Turcija dienvidos. Lai gan Armēnija, Azerbaidžāna, Moldova un Grieķija nav piekrastes valstis, to vēsture, tuvums un ciešās saiknes padara tās par dabiskiem reģionāliem dalībniekiem.

2. MELNĀS JŪRAS REĢIONA SINERĢIJAS RAKSTUROJUMS

Komisijas nodoms nav ierosināt neatkarīgu Melnās jūras stratēģiju, jo ES plašā politika attiecībā uz šo reģionu jau ir izklāstīta pirmspievienošanās stratēģijā ar Turciju, EKP un stratēģiskajās partnerattiecībās ar Krieviju. Turpmākā attīstība un šo politiku galvenokārt divpusējā īstenošana joprojām noteiks stratēģisko ietvaru.

Papildus šīm politikām ir nepieciešama iniciatīva, kas politisko uzmanību koncentrētu reģionālajā līmenī un stiprinātu notiekošos sadarbības procesus. Tādēļ Melnās jūras reģiona sinerģijas galvenais uzdevums būtu sadarbības attīstīšana Melnās jūras reģionā un arī starp reģionu kopumā un Eiropas Savienību.

Šajā pilnībā pārredzamajā un ietverošajā iniciatīvā, kas balstīta uz ES un Melnās jūras reģiona kopējām interesēm, ņemti vērā apspriežu rezultāti ar visām Melnās jūras reģiona valstīm. Tā veicinātu arī sinerģijas un balstītos uz pieredzi ar tādām esošām reģionālām iniciatīvām, kas saista Melnās jūras reģionu ar ES, kā, piemēram, Donavas reģiona sadarbības process².

Melnās jūras reģiona sinerģija ir paredzēta kā elastīgs ietvars, lai nodrošinātu lielāku saskaņu un politikas vadību. Vērtējot Kopienas atbalsta lietderību konkrētām iniciatīvām, tieši iesaistīto valstu un reģionālo iestāžu aktīvai līdzdalībai, tostarp ar finansējumu, jākalpo par galveno kritēriju.

Pasākumu joma varētu sniegties pāri paša reģiona robežām, jo daudzas darbības joprojām ir stingri saistītas ar kaimiņreģioniem, īpaši ar Kaspijas jūru, Vidusāziju un Eiropas dienvidaustrumiem. Pastāvētu cieša saikne starp Melnās jūras reģiona pieeju un ES stratēģiju Vidusāzijai. Tādējādi Melnās jūras reģiona sadarbība ietvertu nozīmīgus starpreģionālus elementus. Tajā tiktu ņemtas vērā arī citas reģionālās sadarbības programmas, ko atbalsta starptautiskas organizācijas un trešās valstis³.

3. GALVENĀS SADARBĪBAS JOMAS

Sākumā Melnās jūras reģiona sinerģija būtu vērsta uz tiem jautājumiem un sadarbības nozarēm, kuras atspoguļo kopējas prioritātes un kurās jau ir nozīmīga ES klātbūtne un atbalsts. Tādējādi šajā paziņojumā formulēti vairāki īstermiņa un vidēja termiņa uzdevumi saistībā ar šīm jomām⁴.

3.1. Demokrātija, cilvēktiesību ievērošana un laba pārvaldība

Eiropas Padome un EDSO ir noteikušas cilvēktiesību un demokrātijas standartus, kas attiecas uz visām Melnās jūras reģiona valstīm. ES centieni šajā ziņā galvenokārt ir divpusēji. Tomēr reģionālajā līmenī veiktām darbībām var būt nozīmīga loma valstu pasākumu pamatošanā un stiprināšanā. Melnās jūras reģionālās organizācijas pēdējos gados ir uzsākušas saistības veidot efektīvas, demokrātiskas iestādes, veicināt labu pārvaldību un tiesiskumu. ES *jāatbalsta šīs reģionālās iniciatīvas ar pieredzes apmaiņu* par pasākumiem cilvēktiesību un

² Iniciatīva, ko izstrādājusi Austrija, Rumānija, Eiropas Komisija, un Stabilitātes pakts, lai paplašinātu un padziļinātu Donavas reģiona sadarbību un piešķirtu tai skaidru politisku un ekonomisku dimensiju.

³ Piemēram, ANO, EDSO, ESAO un Eiropas Padomes vai Melnās jūras reģiona un Amerikas Savienoto Valstu *GMF* reģionālās sadarbības trasta programmas.

⁴ Konkrēti uzdevumi 3. un 4. nodaļā norādīti kursīvā.

demokrātijas veicināšanai un stiprināšanai, *nodrošinot apmācību un apmaiņas programmas un veicinot reģionālu dialogu ar pilsonisko sabiedrību.*

3.2. Pārvietošanās pārvaldība un drošības uzlabošana

Robežu pārvaldības un muitu sadarbības uzlabošana reģionālā līmenī palielina drošību un palīdz apkarot organizēto pārobežu noziedzību, piemēram, cilvēku, ieroču un narkotiku tirdzniecību, un veicina nelegālās migrācijas novēršanu un vadīšanu. Tādi sekmīgi piemēri kā ES Robežu palīdzības misija Moldovai un Ukrainai rāda, ka tā var sekmēt arī konfliktu atrisināšanu.

Komisija drīz sniegs paziņojumu par globālās pieejas piemērošanu migrācijai uz austrumu un dienvidaustrumu kaimiņvalstīm, tostarp jaunas *iniciatīvas par migrācijas labāku vadīšanu un nelegālās migrācijas apkarošanu.* Melnās jūras reģionu šķērso svarīgi nelegālās migrācijas ceļi; tas padara reģionālo sadarbību šajos jautājumos īpaši nozīmīgu.

Komisija aicina arī reģiona valstis turpmāk attīstīt praktisku sadarbību pārobežu noziedzības apkarošanā kopumā, *novirzot pieredzi no līdzīgām iniciatīvām Eiropas dienvidaustrumos un Baltijas jūras apgabalā.* Turpmāka pastiprināta reģionāla sadarbība uzlabos valstu tiesību aizsardzību jo īpaši korupcijas un organizētās noziedzības apkarošanā. Melnās jūras reģionālie dalībnieki varētu lietderīgi *attīstīt paraugpraksi, ieviest kopējus standartus informācijas saglabāšanai un apmaiņai, izveidot agrīnās brīdināšanas sistēmas saistībā ar starptautisko noziedzību un radīt mācību programmas.* To varētu balstīt uz SECI reģionālā centra⁵ un BBCIC⁶ pieredzi un darbību.

3.3. „Iesaldētie” konflikti

Komisija atbalsta *aktīvāku ES lomu ar lielāku politisku iesaistīšanos notiekošajos pasākumos,* lai risinātu konfliktus (Piedņestra, Abhāzija, Dienvidosetija un Kalnu Karabaha), un ir ierosinājusi, ka ES arī *jāmeklē veidi savas līdzdalības palielināšanai, piemēram, uzraudzībā.* Melnās jūras reģiona sinerģija varētu piedāvāt veidu, kā pievērsties vispārējam klimatam, risinot pamatā esošos jautājumus par pārvaldību un ekonomiskās attīstības trūkumu, sociālās kohēzijas, drošības un stabilitātes trūkumu. Īpaša uzmanība ir jāpievērš *uzticības vairošanas pasākumu veicināšanai ietekmētajos reģionos, tostarp sadarbības programmām, kas īpaši paredzētas sašķelto pušu samierināšanai.*

3.4. Enerģētika

Melnās jūras reģions ir stratēģiskas nozīmes ražošanas un pārvades apgabals ES energoapgādes drošībai. Tas piedāvā nozīmīgu potenciālu energoapgādes diversifikācijai un tādēļ ir ES enerģētikas ārējās stratēģijas svarīgs komponents. Energoapgādes drošības diversifikācija ir reģiona partneru un ES interesēs.

Komisija turpinās uzlabot attiecības ar enerģijas ražotājiem, tranzītvalstīm un patērētājiem *dialogā par energoapgādes drošību.* Šis dialogs veicinās *tiesību aktu un noteikumu saskaņošanu,* izmantojot Baku iniciatīvu (sk. I pielikumu), EKP, kā arī ES un Krievijas

⁵ Dienvidaustrumeiropas sadarbības iniciatīvas reģionālais centrs pārobežu noziedzības apkarošanai. Atrodas Bukarestē; tajā ir vairākas Melnās jūras reģiona valstis kā locekles vai novērotājas.

⁶ Melnās jūras robežu koordinācijas un informācijas centrs, kas atrodas *Burgas.* Tas sniedz informāciju par nelegālām darbībām Melnās jūras reģionā un veicina informācijas apmaiņu starp krasta apsardzi.

dialoga enerģētikas jomā ietvaros. Tas tiktu īstenots arī ar attiecīgā gadījumā Enerģētikas Kopienas līguma paplašināšanu attiecībā uz Moldovu, Turciju un Ukrainu, arī ar Saprašanās memorandiem ar Azerbaidžānu un Ukrainu, Partnerības un sadarbības nolīgumiem (PSN) un tirdzniecības nolīgumiem, sarunām par pievienošanos PTO, un attiecīgā gadījumā izmantojot citus divpusējus nolīgumus enerģētikas jomā. Mērķis ir *nodrošināt skaidru, pārredzamu un nediskriminējošu ietvaru atbilstīgi ES acquis enerģijas ražošanai, transportam un tranzītam.*

ES palīdz arī reģiona valstīm *attīstīt noteiktāku koncentrēšanos uz alternatīviem enerģijas avotiem, energoefektivitāti un energotaupību*, kas atbrīvos svarīgus energoresursus.

ES cieši sadarbojas ar reģionāliem partneriem, lai uzlabotu energoapgādes stabilitāti, *uzlabojot esošo un būvējot jaunu enerģētikas infrastruktūru.* Šajā kontekstā Komisija sadarbībā ar saviem partneriem veido *jaunu Kaspijas un Melnās jūras reģiona enerģijas koridoru.* Šim koridoram būs vairākas tehniskas iespējas papildu gāzes eksportam no Vidusāzijas caur Melnās jūras reģionu uz ES. Turklāt, ņemot vērā naftas tranzīta pa Melno jūru apjoma palielināšanos, kas ir pastiprinājis bažas par drošību un vidi, ES ir īpaši ieinteresēta *izveidot savai sadarbībai reģionā ilgtspējīgu un ekoloģisku naftas dimensiju.* Jau tiek izskatīti vairāki Bosfora apvedkanāla projekti (sk. I pielikumu).

Tādēļ ES jāveicina *būtiski ieguldījumi*, kas ir nepieciešami iepriekšminēto mērķu sasniegšanai.

Visbeidzot, vidējā termiņā, un kā ierosināts nesenajā paziņojumā par enerģētikas politiku Eiropai⁷, Komisija *izskatīs tāda tiesiska regulējuma iespēju starp ES un EKP reģionu*, kas skar kopējas intereses par piegādes, tranzīta un pieprasījuma drošību. Tiks sākota *izpēte*, lai noteiktu, vai ir jāveido šāds kopējs tiesisks regulējums ražotāju, tranzīta un patērētāju valstīm.

3.5. Transports

Komisijai jāturpina aktīvi *atbalstīt reģionāla sadarbība transporta jomā*, lai *uzlabotu transporta operāciju efektivitāti un drošību.* ES balstītos uz pieredzi, kas gūta visās dažādajās transporta iniciatīvās saistībā ar Melnās jūras apgabalu (sk. I pielikumu).

Ar savu neseno paziņojumu⁸ Komisija ir sākusi diskusiju par to, kā uzlabot sadarbību transporta jomā un *optimizēt dažādos notiekošos sadarbības pasākumus.* Jāturpina centieni saistībā ar *transporta virzienu izveidi starp Eiropas Savienību un kaimiņvalstīm, kā noteikusi augsta līmeņa darba grupa.* Vajadzīga cieša koordinācija ar notiekošām iniciatīvām, kam jānoved pie *skaidras darba sadales vai pat daļējas apvienošanas starp esošiem regulāriem pasākumiem un struktūrām.* TRACECA (transporta koridors Eiropa–Kaukāzs–Vidusāzija) stratēģijai līdz 2015. gadam joprojām jābūt par svarīgu pamatu reģionālai attīstībai transporta jomā.

Galvenais mērķis joprojām būtu *dialogs transporta politikas jomā tiesību aktu tuvināšanas nolūkā.* Komisija plāno *palīdzēt noteikt tos pasākumus, kas palīdzēs nodrošināt attiecīgu instrumentu un standartu vienveidīgu un konsekventu piemērošanu.* Konkurētspējai, spējai piesaistīt satiksmes plūsmas, drošības, sadarbības un intermodalitātes uzlabošanai jābūt

⁷ COM(2007) 1, galīgā redakcija, 10.1.2007.

⁸ COM(2007) 32, galīgā redakcija „Transporta pamatnostādnes Eiropā un kaimiņu reģionos”. Šajā paziņojumā, kas ir balstīts uz augsta līmeņa darba grupas ieteikumiem, izklāstīti pirmie soļi ES transporta sistēmas ciešākai integrācijai ar kaimiņvalstu transporta sistēmu.

izšķirošiem faktoriem, sastādot nākotnes plānus. *Svarīgi mērķi ir aviācijas drošība un kopējās gaisa telpas paplašināšana. Ņemot vērā pieaugošās vajadzības transportēt ogļūdeņradi, kuģošanas drošība būtu viens no darba kārtības galvenajiem jautājumiem. Jo īpaši augstākajā darbības līmenī jāsaskaņo Parīzes un Melnās jūras reģiona saprašanās memorandu prakses un procedūras par ostu valsts kontroli. Komisija ierosina pilnībā izmantot tuvsatiksmes kuģošanas un iekšējo ūdensceļu, īpaši Donavas, piedāvātās iespējas.*

3.6. Vide

Šajā jomā ir daudzi reģionāli procesi, bet to īstenošana kavējas. ES jūras vides stratēģijā atzīta nepieciešamība risināt jūras vides problēmas reģionālā līmenī un ierosināts Komisijai 2005. gadā pieņemt Jūras vides stratēģijas direktīvu⁹. ES jūras vides stratēģijā tiks pieprasīts ES dalībvalstīm visās reģionālajās jūrās, ar kurām robežojas ES, nodrošināt sadarbību ar visām reģiona valstīm. Šajā nolūkā dalībvalstis tiks aicinātas strādāt reģionālu jūras konvenciju ietvaros, ieskaitot Melnās jūras reģiona komisiju (sk. I pielikumu). *Prioritāte ir Kopienas pievienošanās Konvencijai par Melnās jūras aizsardzību pret piesārņojumu.*

Melnās jūras reģiona valstīm ir jāuzlabo daudzpusēju nolīgumu vides jomā īstenošana un jāizveido stratēģiskāka sadarbība vides jomā reģionā. Šajā ziņā DABLAS darba grupas pieeju, sadarbojoties ieguldījumu ūdens vidē uzlabošanā, varētu reproducēt uz citiem reģionāliem vides jautājumiem, piemēram, dabas aizsardzību, atkritumu apsaimniekošanu, rūpniecisko vai gaisa piesārņojumu, ja reģionāla pieeja dotu reālus labumus. Komisijai arī jāveicina reģionāla līmeņa darbības, lai apkarotu klimata pārmaiņas, jo īpaši izmantojot Kioto protokolā paredzētā tīrās attīstības mehānisma kopīgu ieviešanu, un jāiesaista Melnās jūras reģiona valstis starptautiskās diskusijās par turpmāko rīcību. Varētu izpētīt citus mehānismus, piemēram, valstu emisiju tirdzniecības sistēmu ilgāka termiņa attīstību reģionā.

3.7. Jūrniecības politika

Melnās jūras reģiona sinerģija dod iespēju *dialogam par veidojamo vienotu Eiropas Savienības jūrniecības politiku*, kuras mērķis ir palielināt ilgtspējīgu attīstību un darbavietu radīšanu ar jūru saistītās nozarēs un piekrastes reģionos. Tas ietvertu jūrniecības starpnozaru sadarbības klasteru tīkla veidošanu starp dienestiem, nozarēm un zinātniskiem institūtiem un arī *sadarbības un integrācijas uzlabošanu par jūras uzraudzību* kuģošanas drošības un vides aizsardzības nolūkā.

3.8. Zivsaimniecība

Melnā jūra ir svarīgs zvejas reģions, un tai galvenokārt ir pārrobežu krājumi. Daudzi no tiem ir sliktā stāvoklī, un *tādēļ ir nepieciešama rīcība reģionālā līmenī, lai palīdzētu to atjaunošanai*. ES censtos veicināt ilgtspējīgu attīstību, izmantojot zivsaimniecības pārvaldību, pētniecību, datu vākšanu un krājumu novērtēšanu Melnās jūras reģionā. *Jāpēta jauni veidi, kā nodrošināt zvejas resursu ilgtspējīgu un atbildīgu izmantošanu reģionā. Labāk jāizmanto iespējas, ko piedāvā Vidusjūras Vispārējā zivsaimniecības komisija, kuras pilnvarās ietilpst jautājumi attiecībā uz Melno jūru.*

⁹ COM(2005) 504 un COM(2005) 505, 24.10.2005.

3.9. Tirdzniecība

ES ir svarīgs Melnās jūras reģiona valstu ekonomiskais un tirdznieciskais partneris, un mūsu attiecību svarīgs elements ir ciešāki ekonomiskās sadarbības sakari un atvieglotas tirdzniecības attiecības. Visu Melnās jūras reģiona valstu pievienošanās PTO un mūsu sarunas par turpmākiem nolīgumiem pēc PSN ar Krieviju un Ukrainu būs svarīgs solis ceļā uz tirdzniecības liberalizāciju reģionā, un ES *turpinās atbalstīt šo procesu*.

EKP rīcības plānu tirdzniecības un ekonomikas noteikumu īstenošanai, jo īpaši turpmākām tirgus ekonomikas reformām un tiesību aktu un prakses pakāpeniskai tuvināšanai ES *acquis* tirdzniecības jomā, joprojām ir svarīga loma reģionālās tirdzniecības veicināšanā un integrācijā.

Melnās jūras reģionālās sadarbības organizācijas ir ierosinājušas vairākas iniciatīvas, lai attīstītu brīvās tirdzniecības zonas. Principā ES augstu vērtē pasākumus, kas kalpo patiesai tirdzniecības liberalizācijai, ja tie ir saderīgi ar daudzpusējas tirdzniecības režīmu un atspoguļo esošos nolīgumus starp EK un attiecīgajām valstīm. Jebkurā iniciatīvā pienācīgi jāņem vērā tas, ka ES dalībvalstis un valstis, kas piesaistītas ES kopējai tirdzniecības politikai ar muitas savienību, nevar autonomi piedalīties reģionālās brīvās tirdzniecības sistēmās.

3.10. Pētniecības un izglītības tīkli

Komisija plāno *veicināt visu apgabala valstu sadarbību Viseiropas pētniecības pamatā GEANT*.

Pastāv savstarpēja interese *nodrošināt ātru piekļuvi starp pētniecības un izglītības kopienām un veicināt šo valstu struktūru tiesību aktu un noteikumu saskaņošanu ar ES struktūru*. Šajā nolūkā būtu *jāizveido neatkarīgas un efektīvas pārvaldes iestādes*. Turklāt ir *jāveicina platjoslas infrastruktūras izvērsšana un tiešsaistes pakalpojumu ieviešana e-pārvaldes, e-uzņēmējdarbības, e-veselības jomā, informācijas un sakaru tehnoloģiju izmantošana izglītībā un pētniecībā*.

Tempus programma kalpos par noderīgu instrumentu sadarbības projektu izveidei starp ES un Melnās jūras reģiona universitātēm, pievēršoties augstākās izglītības reformai.

3.11. Zinātne un tehnoloģija

Komisija plāno veicināt resursu palielināšanu un zinātnes un tehnoloģijas politikas dialogu ar Melnās jūras reģiona valstīm, jo īpaši izmantojot jaunus instrumentus, kas ir pieejami 7. pētniecības pamatprogrammas (FP7) ietvaros. Tas nodrošinās *konkrētu pētniecības darbību un savstarpēji interesējošu tematu iekļaušanu FP7 darba programmās* un veicinās sinerģijas starp FP7 finansētām darbībām un citiem atbilstīgiem EK finanšu instrumentiem.

3.12. Nodarbinātība un sociālie jautājumi

Melnās jūras reģiona partnervalstis saskaras ar līdzīgām problēmām, piemēram, augstu bezdarba līmeni, plaši izplatītu neformālo ekonomiku, kā arī ar piemērota darba veicināšanu saistītām problēmām, piemēram, sociālais dialogs, sociālā aizsardzība un dzimumu līdztiesība. Nabadzības un sociālās atstumtības apkarošana ir paredzēta vairākos EKP rīcības plānos. Etnisko minoritāšu labāka integrācija un diskriminācijas apkarošana ir sociālās kohēzijas galvenās bažas daudzās Melnās jūras reģiona partnervalstīs. Sadarbība reģionālā līmenī šajos jautājumos varētu nodrošināt papildu vērtību, īpaši, ja nonāk pie *informācijas un*

paraugprakses apmaiņas, kā arī izpratnes palielināšanas iniciatīvām, ieskaitot mācību programmas attiecīgām amatpersonām, sociāliem partneriem un pilsoniskās sabiedrības organizācijām. ES jāatbalsta šādas darbības ar atbilstīgām tehniskās palīdzības programmām.

3.13. Reģionālā attīstība

Ar Bulgārijas un Rumānijas pievienošanos Eiropas Savienības reģionālās politikas finansējums pirmo reizi kļuva pieejams Melnās jūras piekrastes reģionam. Reģionālās politikas programmas šajās abās dalībvalstīs veicinās to piekrastes reģionu konkurētspējas un vides situācijas uzlabošanu, jo īpaši koncentrējot uzmanību uz Lisabonas un Gēteborgas darba kārtību. Būs iespējams veikt šajās programmās gūtās pieredzes apmaiņu Melnās jūras reģionā ar 4. sadaļā minēto sadarbības programmu palīdzību.

4. PĀRROBEŽU SADARBĪBA UN VIETĒJO UN PILSONISKĀS SABIEDRĪBAS LOCEKĻU LOMA

Komisija ir izveidojusi Melnās jūras pārrobežu sadarbības programmu Eiropas Kaimiņattiecību un partnerības instrumenta (*ENPI*) ietvaros. Šī „jūras baseina programma” ir vērsta uz *pilsoniskās sabiedrības un vietējā līmeņa sadarbības atbalstīšanu* Melnās jūras piekrastes zonās. Programma tiks pārvaldīta vietēji reģionā, partneriem uzņemoties kopīgu atbildību par tās īstenošanu.

Šī programma veicina *sakaru turpmāku attīstīšanu starp Melnās jūras reģiona pilsētām un kopienām, universitātēm, kultūras darbiniekiem un pilsoniskās sabiedrības organizācijām, tostarp patērētāju organizācijām*. Tai var būt īpaši svarīga loma konflikta zonās, kur pilsoniskās sabiedrības locekļi ir īpaši noderīgi sadarbības attīstīšanai ar iedzīvotājiem un to starpā.

Turklāt būs jaunas pārrobežu sadarbības programmas starp Bulgāriju un Rumāniju (ko finansēs no Eiropas Reģionālās attīstības fonda) un starp Bulgāriju un Turciju (ko finansēs ar Pirmspievienošanās instrumentu). Tās abas dos iespēju veikt jūras un piekrastes darbības, kas stiprinās sakaru un sadarbības attīstību Melnās jūras rietumu piekrastē.

5. EKP STIPRINĀŠANA

Melnās jūras reģiona piecas valstis ir EKP partneres. Eiropas Kaimiņattiecību politikas stiprināšana, tostarp EKP tematiskās dimensijas veidošana un pamatīgu un visaptverošu brīvās tirdzniecības nolīgumu pakāpeniska izveide bagātinātu Melnās jūras reģiona sadarbību. Šķēršļu likvidēšana likumīgai ceļošanai, jauna EKP stipendiju sistēma *Erasmus Mundus* programmas ārējās sadarbības ietvaros, kā arī lielāka sadarbība starp universitātēm varētu palīdzēt veicināt reģionālus sakarus.

Ierosinātais kaimiņattiecību politikas ieguldījumu mehānisms valstīm ar EKP rīcības plāniem varētu veicināt ieguldījumu infrastruktūrā sagatavošanu un līdzfinansēšanu, jo īpaši enerģētikas, transporta un vides jomā un ciešā sadarbībā ar starptautiskām finanšu iestādēm, īpaši EIB un ERAB.

6. REĢIONĀLU ORGANIZĀCIJU LOMA

Komisija neierosina jaunu iestāžu vai birokrātisku struktūru izveidi. Melnās jūras reģiona valstis joprojām būtu ES galvenie sarunu biedri divpusējā ietvarā vai diskusiju laikā reģionālajā līmenī. Lielākā daļa EK ieguldījuma joprojām tiks veikta, izmantojot Komisijas vadītas vispārārstītas nozares programmas.

Tomēr ES jābūt gatavai stiprināt sakarus ar reģionālām organizācijām. ES Melnās jūras reģionālās iniciatīvas mērķis ir visaptveroša pieeja, kas aptver visas reģiona valstis; tādēļ Melnās jūras reģiona ekonomiskās sadarbības organizācijas (*BSEC*)¹⁰ lielais biedru skaits un tas, ka Krievija un Turcija ir tās dibinātājlocekles, ir izšķiroša priekšrocība un varētu ievērojami veicināt Melnās jūras reģiona sinerģijas panākumus.

ES un *BSEC* saiknes kalpos galvenokārt dialogam reģionālajā līmenī. Tas varētu ietvert augstākā līmeņa amatpersonu sanāksmes, lai labāk koordinētu konkrētus projektus.

Augsta līmeņa politisks sākuma notikums nodrošinātu ES Melnās jūras reģiona sinerģijai politisku orientāciju un redzamību. Ja Melnās jūras reģiona sinerģijas partneri tā nolemtu, ņemot vērā reālos panākumus, varētu notikt regulāras ministru sanāksmes, kurās piedalītos ES un *BSEC* valstis. ES un EKP partneru no Melnās jūras reģiona sanāksmes varētu organizēt līdzās šīm sanāksmēm, un tās dotu iespēju apspriesties par jautājumiem saistībā ar EKP. Melnās jūras reģiona sinerģija izmantotu arī noderīgos sakarus, kas jau pastāv starp Eiropas Parlamentu un *BSEC* parlamentāro asambleju.

Pašlaik septiņām ES dalībvalstīm ir novērotājas statuss *BSEC*¹¹. Reaģējot uz *BSEC* iniciatīvu, Komisija arī plāno lūgt novērotājas statusu un atbalstīt ES dalībvalstu pieteikumu novērotāja statusa iegūšanai.

Tajā pašā laikā Komisija joprojām būs atvērta visām piemērotām sadarbības iespējām, kuras varētu sniegt citas reģionālas iestādes un iniciatīvas. Ņemot vērā uzmanības koncentrēšanu uz reģionālām partnerattiecībām un tīkliem, Melnās jūras reģiona forums¹² varētu būt īpaši noderīgs nevalstiskā, pilsoniskās sabiedrības līmenī.

7. FINANSIĀLAIS ATBALSTS

Kā vispārējs princips tiktu piemērota līdzfinansēšana. Attiecīgā gadījumā Kopienas finansiālais atbalsts varētu būt pieejams no valstu, reģionālām un pārrobežu *ENPI* programmām, citiem ārējās palīdzības instrumentiem, bet ES dalībvalstīm – no Eiropas Reģionālās attīstības fonda. Jauno EK finansēšanas instrumentu lielākai elastībai jāveicina reģionālas sadarbības iniciatīvu finansēšana.

ERAB un EIB, kā arī Melnās jūras reģiona tirdzniecības un attīstības bankas¹³ reģionālās darbības jau ir nozīmīgas, un Melnās jūras reģiona sinerģija varētu piedāvāt jaunas iespējas,

¹⁰ *BSEC* tika nodibināta 1992. gadā un pārveidota par starptautisku organizāciju 1999. gadā. Sākotnēji pievērsās ekonomiskai sadarbībai, bet tās uzmanības loks tika pakāpeniski paplašināts. Dalībnieki ir Melnās jūras reģiona visas valstis, kas uzskaitītas 1. zemsvītras piezīmē, plus Albānija un Serbija.

¹¹ Čehijai, Vācijai, Francijai, Itālijai, Austrijai, Polijai un Slovākijai.

¹² Melnās jūras reģiona forums ir Rumānijas iniciatīva.

¹³ Melnās jūras reģiona tirdzniecības un attīstības banka (*BSTDB*) atrodas Salonikos. Akcionāri ir *BSEC* dibinātājas dalībvalstis.

tostarp kopīgas finansēšanas mehānismu izstrādi, izmantojot pieredzi, kas gūta ar tādām shēmām kā, piemēram, Ziemeļu dimensijas partnerības.

8. SECINĀJUMS

Melnās jūras reģionālais veidojums pēdējos gados ir būtiski mainījies un turpinās attīstīties. Šajos apstākļos ES jaunā reģionālās sadarbības iniciatīva lietderīgi papildinātu tās esošās plašās, divpusējās un nozares darbības.

Eiropas Savienības klātbūtne Melnās jūras reģionā paver jaunas perspektīvas un iespējas. Tam ir nepieciešami saskaņotāki, ilgāka termiņa centieni, kas palīdzētu pilnībā izmantot šīs iespējas, nodrošināt reģionam lielāku stabilitāti un labklājību. ES lielāka iesaistīšanās Melnās jūras reģionālajā sadarbībā veicinās šā mērķa sasniegšanu.

ANNEX I

Recent and Ongoing EU activities at regional level

Already in a 1997 Communication¹⁴, the Commission stressed the need to support cooperation in the Black Sea region and suggested appropriate areas for Community programmes. In the ensuing period the EC has contributed to a number of initiatives and cooperation programmes of regional relevance, notably:

1. THE BAKU INITIATIVE

This is a framework to enhance cooperation in both the energy and transport fields and to stimulate progressive convergence towards EC principles.

2. THE INOGATE PROGRAMME

The Interstate Oil and Gas To Europe pipelines, INOGATE, improves the security of energy supply through multi-annual technical assistance programmes. It is supported by the EU-Black Sea and Caspian Sea Basin and its Neighbouring Countries Energy Cooperation Secretariat, as was agreed at the Astana Ministerial Conference on 30 November 2006.

3. ENERGY INFRASTRUCTURE

The Commission has been working with others on upgrading the energy infrastructure. Major projects have been carried out, including the Baku-Supsa and the Baku-Tbilisi-Ceyhan oil pipelines as well as the Baku-Tbilisi-Erzurum gas pipeline. Furthermore, a number of projects of new energy infrastructure are currently considered. These include the reversal of the Brody-Odessa pipeline and its extension to Plock in Poland, as well as the Constanza-Omisalj-Trieste, Burgas-Vlore and Burgas-Alexandroupolis oil pipelines. In addition, the Commission has acted as a catalyst for the agreement between Greece and Turkey for the completion of a gas pipeline linking the two countries with a possible extension to Italy.

4. TRACECA

The TRANsport Corridor Europe Caucasus Central Asia (TRACECA) programme provides technical assistance covering road, rail, aviation and maritime transport connections from Central Asia to Europe. It was originally a Community programme but since 1999 it is regulated by a multilateral agreement with intergovernmental structures.

5. HIGH LEVEL GROUP INITIATIVES

In 2004, the European Commission established the High Level Group on the Extension of the Major Trans-European Transport Axes to the Neighbouring Countries and Regions. The HLG

¹⁴ COM(97) 597 final. Communication on Regional Cooperation in the Black Sea Area

delivered its recommendations in December 2005. Many of the initiatives put forward by the High Level Group are pertinent to the Black Sea region.

6. ENVIRONMENT

The Commission actively contributes to the work of the Black Sea Commission, the executive body of the Convention on the Protection of the Black Sea against Pollution, which was signed in 1992 by the six littoral states. Furthermore, the Commission chairs the Danube Black Sea Task Force, which was set up by the countries of the Danube-Black Sea region in 2001 to encourage a strategic focus on investments in the field of water.

7. CONFLICT RESOLUTION

The Commission has contributed to activities aiming at conflict resolution, notably through the Border Assistance Mission for Moldova and Ukraine.

8. NATIONAL RESEARCH AND EDUCATION NETWORKS

The interconnection of the National Research and Education Networks (NRENs) to the pan-European research backbone GEANT has been achieved for all the European Union Member States and Candidate Countries. As regards Moldova and the Caucasus countries, they are only linked with very limited capacity, while the Ukraine is not linked at all, which constitutes a major blocking factor to the further development of research and education efforts in the region.

9. SCIENCE AND TECHNOLOGY

Efforts to consolidate the potential of the Black Sea countries and to establish stronger links with the scientific community of the EU were spearheaded by the INCO Programme of the 6th Framework Programme for Science, Technology and Development (2002-2006). This programme was aimed at the Bulgaria, Romania and Turkey as well as eastern ENP partners. The Framework Programme included additional and substantial cooperation with the latter, particularly through the INTAS Programme which focused on cooperation between the EU and Eastern Europe and Central Asia. In September 2005, the Ministers of countries that belong to BSEC adopted a '*BSEC Action Plan on cooperation in science and technology*'. This plan was developed with European help for a 4 years period. It aims at enhancing S&T cooperation among the Black Sea countries as well as between BSEC and the EU. The Commission participates in all S&T Working Group meetings to assist in the implementation of the Action Plan.

Annex II - Black Sea Country Map

